

DECIZIE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan
Ion Druță
Maria Ghervas
Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Bolgari Alexandru,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Bolgari Alexandru împotriva Societății pe Acțiuni „MaPasAuto” cu privire la anularea actelor de concediere, restabilirea în funcție, achitarea salariului neplătit, achitarea recompensei la concediul anual, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Bolgari Alexandru, admis apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „MaPasAuto”, casată hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 23 octombrie 2015 și hotărârea suplimentară a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 15 august 2016 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 06 mai 2014, Bolgari Alexandru a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „MaPasAuto” cu privire la anularea actelor de concediere, restabilirea în funcție, achitarea salariului neplătit, achitarea recompensei la concediul anual, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Bolgari Alexandru a indicat că în conformitate cu hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 30 ianuarie 2014 conducerea SA „MaPasAuto” a fost obligată să-l integreze în serviciu în funcția de director.

Susține că în baza ordinului nr. 10 din 31 ianuarie 2014 reclamantul a fost restabilit în funcție începând cu 30 ianuarie 2014 cu achitarea salariului potrivit statelor de personal.

În același timp, în legătură cu faptul că a suferit o intervenție chirurgicală, fiindu-i stabilită diagnoza artroplastie de șold, Bolgari Alexandru s-a aflat în concediu medical de la 03 februarie 2014 până la 28 februarie 2014 potrivit certificatului de concediu medical seria 01 nr. 1222931 pentru aplicarea măsurilor de reabilitare.

Cu toate acestea, potrivit ordinului nr. 13 din 05 februarie 2014 semnat de adjunctul directorului C. L. Raietcaia, a fost concediat în baza art. 86 alin. (1) lit. h) Codul muncii pentru absență la 03 februarie 2014 fără motive întemeiate de la lucru mai mult de 4 ore consecutive în timpul zilei de muncă.

Sușține reclamantul că despre aflarea sa în concediu medical nu a informat autorul controlului de serviciu, deoarece nu a cunoscut despre rezultatele controlului și careva explicații prevăzute de art. 208 Codul muncii nu i-au fost solicitate.

Cere Bolgari Alexandru anularea procesului-verbal din 03 februarie 2014 privind absența sa de la locul de muncă, anularea ordinului nr. 11 din 03 februarie 2014 privind instituirea controlului de serviciu, anularea procesului-verbal nr. 04/2014 al ședinței Consiliului SA „MaPasAuto” din 05 februarie 2014 privind concedierea sa în baza art. 86 alin (1) lit. h) Codul muncii, restabilirea sa în funcție de director la SA „MaPasAuto”, achitarea salariului neplătit în legătură cu privarea ilegală de posibilitatea de a munci începând cu 05 februarie 2014 și până la intrarea în vigoare a hotărârii judecătorești cu privire la restabilirea la locul de muncă a lui Bolgari Alexandru, achitarea unei recompense la concediul anual în mărime de un salariu mediu lunar pentru anul 2014, repararea prejudiciului moral în mărime de 50000 lei, achitarea 0, 1% din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 4000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani din 23 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, s-a declarat nul ordinul nr. 13 din 05 februarie 2014 emis de SA „MaPasAuto” privind concedierea lui Bolgari Alexandru, a fost restabilit Bolgari Alexandru în funcția de director al SA „MaPasAuto”, s-a încasat din contul SA „MaPasAuto” în beneficiul lui Bolgari Alexandru salariul pentru lipsa forțată de la serviciu începând cu 05 februarie 2014 în sumă de 161856 lei, suma de 16 516 lei cu titlu de recompensă neachitată pentru concediul anual conform pct. 4.6 al contractului de management pentru anii 2014, 2015, s-a încasat prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 4000 lei, iar în total suma de 202 372 lei. S-a dispus încasarea cu executare imediată din contul SA „MaPasAuto” în beneficiul lui Bolgari Alexandru a unui salariu lunar în mărime de 8258 lei. S-a dispus executarea imediată a hotărârii în partea ce ține de restabilirea în funcție a lui Bolgari Alexandru. În rest, cerințele privind încasarea a 3 salarii medii lunare în legătură cu concedierea înainte de termen și încasarea 0,1 % din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 15 august 2016, a fost declarat nul procesul-verbal din 03 februarie 2015 privind absența lui Bolgari Alexandru de la locul de muncă și ordinul nr. 11 din 03 februarie 2014 privind instituirea controlului de serviciu ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, a fost respins apelul declarat de către Bolgari Alexandru, admis apelul declarat de către SA „MaPasAuto”, casată hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 23 octombrie 2015 și hotărârea suplimentară a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 15 august 2016 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

La 21 decembrie 2016, în termenul prevăzut de art. 434 CPC, Bolgari Alexandru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016 și parțială a hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 23 octombrie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie încasat din contul SA „MaPasAuto” în beneficiul lui Bolgari Alexandru suma

de 161 856 lei cu titlu de salariu neplătit pentru lipsa forțată de la serviciu începând cu 05 februarie 2014 până la emiterea hotărârii primei instanțe, achitarea recompensei pentru concediul anual conform pct. 4.6 din contract pentru anii 2014, 2015 în sumă de 16 516 lei, compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 4000 lei și achitarea sumei în mărime de 101 324 lei cuvenită pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 0, 1 % din suma neplătită în termen.

În susținerea recursului Bolgari Alexandru a invocat că ordinul nr. 14 din 06 februarie 2014 prin care s-a anulat ordinul de concediere din 05 februarie 2014 și s-a reziliat contractul de management din 01 noiembrie 2010 nu a fost prezentat la examinare în prima instanță și nici în instanța de apel la prezentarea apelului.

Reiterează că intimatul prezentând în instanța de apel ordinul menționat ca probă nouă a fost obligat să prezinte dovezile și motivele care l-au împiedicat la prezentarea acestuia în prima instanță.

De asemenea declară recurentul că instanța de apel nu a arătat modul în care Bolgari Alexandru a luat cunoștință cu ordinul nr. 14 din 06 februarie 2014 și în baza căror acte, nu a luat în calcul că ultimul nu a cunoscut despre acest ordin, nu i-a fost prezentat pentru a face cunoștință nici până la intentarea procesului de judecată și nici în timpul examinării lui.

Susține că careva date care să ateste că dânsul ar fi fost informat despre existența ordinului lipsesc, acesta fiind ilegal și are scopul de a induce în eroare instanța.

Menționează că instanța de apel eronat a admis cerința SA „MaPasAuto” în privința rezilierii contractului de management din 01 noiembrie 2010 tot în baza acestui ordin, întrucât conform art. 83 alin. (4) Codul muncii, dacă la expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată nici una din părți nu a cerut încetarea lui și raporturile de muncă continuă de fapt, contractul se consideră prelungit pe perioadă nedeterminată. Astfel, rezilierea contractului prin ordinul nr. 14 din 06 februarie 2014 este efectuată cu încălcarea procedurii prevăzute de art. 83 Codul muncii.

Declară recurentul că contrar prevederilor art. 86 alin. (2) din Codul muncii a fost concediat de la serviciu în perioada aflării sale în concediu medical.

De asemenea, a mai invocat Bolgari Alexandru ilegalitatea hotărârii primei instanțe în partea în care i s-a respins pretenția privind încasarea despăgubirii în mărime de 0, 1 % pentru fiecare zi de întârziere din suma de 161 856 lei, ceea ce constituie 101 324 lei.

La 25 ianuarie 2017, în adresa intimatei SA „MaPasAuto” a fost expediată copia recursului declarat de către Bolgari Alexandru cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Intimata nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2017, recursul declarat de către Bolgari Alexandru a fost considerat admisibil.

Reieșind din prevederile art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probe cercetate în ședința de judecată.

Potrivit art. 241 alin. (1) și alin. (5) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Din suportul probatoriu al pricinii rezultă că prin hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 30 ianuarie 2014, Bolgari Alexandru a fost restabilit în funcția de director al SA „MaPasAuto”, s-a încasat din contul SA „MaPasAuto” în beneficiul său 126 000 lei cu titlu de salariu pentru absență forțată de la muncă, 21 000 lei cu titlu de recompensă cuvenită la concediere pentru anii 2011-2013, 11 697 lei cu titlu de plată suplimentară pentru neachitarea în termen a recompensei cuvenite pentru concediere, 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de judecată în mărime de 2000 lei, în total suma de 170 697 lei și taxa de stat în beneficiul statului în sumă de 5120, 91 lei. În privința restabilirii la muncă s-a dispus executarea imediată a hotărârii.

În vederea executării hotărârii menționate, prin ordinul nr. 10 din 31 ianuarie 2014 Bolgari Alexandru a fost restabilit în funcția deținută anterior de director al SA „MaPasAuto” (f.d. 65), iar prin ordinul nr. 13 din 05 februarie 2014, Bolgari Alexandru a fost concediat din funcția de director al SA „MaPasAuto” în baza art. 86 alin. (1) lit. h) Codul muncii pentru absența fără motive întemeiate de la lucru mai mult de 4 ore consecutive în timpul zilei de muncă – 03 februarie 2014 (f.d. 14).

În același timp, prin certificatele de concedii medicale nr. 1222931 și nr. 1225186 din 03 februarie 2014 și respectiv, 28 februarie 2014, se constată că începând cu perioada de 03 februarie 2014 și până la 07 martie 2014, reclamantul Bolgari Alexandru s-a aflat în concediu medical în regim ambulator.

La 06 mai 2014, Bolgari Alexandru a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva SA „MaPasAuto” cu privire la anularea actelor de concediere, restabilirea în funcție, achitarea salariului neplătit, achitarea recompensei la concediul anual, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani din 23 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, s-a declarat nul ordinul nr. 13 din 05 februarie 2014 emis de SA „MaPasAuto” privind concedierea lui Bolgari Alexandru, a fost restabilit Bolgari Alexandru în funcția de director al SA „MaPasAuto”, s-a încasat din contul SA „MaPasAuto” în beneficiul lui Bolgari Alexandru salariul pentru lipsa forțată de la serviciu începând cu 05 februarie 2014 în sumă de 161 856 lei, suma de 16 516 lei cu titlu de recompensă neachitată pentru concediul anual conform pct. 4.6 al contractului de management pentru anii 2014, 2015, prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 4000 lei, iar în total suma de 202 372 lei. S-a dispus încasarea cu executare imediată din contul SA „MaPasAuto” în beneficiul lui Bolgari Alexandru a unui salariu lunar în mărime de 8258 lei. S-a dispus executarea imediată a hotărârii în partea ce ține de restabilirea în funcție a lui Bolgari Alexandru. În rest, cerințele privind încasarea a 3 salarii medii lunare în legătură cu

concedierea înainte de termen și încasarea 0,1 % din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 15 august 2016, a fost declarat nul procesul-verbal din 03 februarie 2015 privind absența lui Bolgari Alexandru de la locul de muncă și ordinul nr. 11 din 03 februarie 2014 privind instituirea controlului de serviciu ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, a fost respins apelul declarat de către Bolgari Alexandru, admis apelul declarat de către SA „MaPasAuto”, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23 octombrie 2015 și hotărârea suplimentară a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 15 august 2016 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Instanța de apel și-a argumentat soluția făcând referire la ordinul nr. 14 din 06 februarie 2014 emis de SA „MaPasAuto” și prezentat drept probă doar în ultima ședință a instanței de apel prin care a fost anulat ordinul nr. 10 din 31 ianuarie 2014, ordinul nr. 13 din 05 februarie 2014, a fost restabilit Bolgari Alexandru în funcția de director la SA „MaPasAuto” începând cu data de 15 iunie 2012 în condițiile contractului de management încheiat între consiliul SA „MaPasAuto” și Bolgari Alexandru la 01 noiembrie 2010 și a fost încetat contractul de management din 01 noiembrie 2010 încheiat între consiliul SA „MaPasAuto” și Bolgari Alexandru din motivul expirării termenului.

Se reiterează că ordinul nr. 14 din 06 februarie 2014 nu a fost prezentat la examinarea pricinii în instanța de fond, ci doar la examinarea litigiului în instanța de apel, în lipsa unei motivații, or în conformitate cu prevederile art. 372 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte probe noi dacă au fost în imposibilitate să o facă la examinarea pricinii în prima instanță, iar potrivit alin. (1²) al aceluiași articol, în cazul în care părțile și alți participanți la proces invocă necesitatea administrării de noi probe, aceștia trebuie să indice probele respective, mijloacele prin care ele pot fi administrate, precum și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță.

Mai mult ca atât pe tot parcursul examinării pricinii în prima instanță (2014-2016) și în cererea de apel, intimatul-pârât insista asupra legalității ordinului de concediere nr. 13 din 05 februarie 2014, neinfirmând instanța despre anularea acestuia, expunându-se în exclusivitate doar asupra motivelor care au servit drept temei de emitere a ordinului de concediere a lui Bolgari Alexandru nr. 13 din 05 februarie 2014, circumstanțe pe care instanța de apel nu le-a verificat și nu le-a apreciat corespunzător.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronată concluzia instanței de apel privind respingerea acțiunii ca neîntemeiate, pronunțându-se doar asupra ordinului nr. 14 din 06 februarie 2016, probă prezentată în apel de către intimata/apelantă SA „MaPasAuto”, fără a indica motivele care au împiedicat la prezentarea lor în prima instanță.

Afară de aceasta, acest ordin nu a fost adus la cunoștința lui Bolgari Alexandru la momentul emiterii și nu există probe certe în privința recepționării acestuia de către Bolgari Alexandru, or din avizul de recepție/livrare din 06 martie 2014 anexat drept probă la materialele dosarului nu se atestă cert ce document a fost transmis prin această scrisoare recomandată (f.d. 189). Prin urmare, nu este dovedit faptul informării salariatului despre emiterea acestui ordin, contrar prevederilor art. 81 alin. (3) Codul muncii care prevede că contractul individual de muncă încetează în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii)

angajatorului, care se aduce la cunoștința salariatului, sub semnătură, cel târziu la data eliberării din serviciu.

Pe lângă acestea, instanța de apel, omițând să se expună referitor la ordinul nr. 13 din 05 februarie 2014 care constituie obiectul litigiului în cauză, s-a expus eronat asupra ordinului nr. 14 din 06 februarie 2014, care nu a fost contestat și a fost prezentat drept probă cu încălcarea normelor de drept procedural, instanța neexpunându-se asupra admisibilității acestei probe.

În consecință, contrar standardelor procedurale recunoscute, instanța de apel la adoptarea raționamentului final și-a fundamentat concluziile în baza unui suport probator contradictoriu, căruia nu i-a fost dată aprecierea corespunzătoare. Soluționând prezenta pricină, instanța de judecată nu s-a expus asupra tuturor probelor din dosar, nu și-a motivat soluțiile și concluziile, nu a furnizat răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că circumstanțele enunțate afectează grav dreptul părților la un proces echitabil.

Or, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiuni, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European), ceea ce la cazul prezentei spețe este lipsă.

Iar, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță (art. 432 alin. 3 lit. d) și f) CPC), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Bolgari Alexandru, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Bolgari Alexandru.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Bolgari Alexandru împotriva Societății pe Acțiuni „MaPasAuto” cu privire la anularea actelor de concediere, restabilirea în funcție, achitarea salariului neplătit, achitarea recompensei la concediul anual, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Maria Ghervas

Mariana Pitic